

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szekesfejérvár, kigyő-utca 9. szám. Hirdetések helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

A parlamenti helyzet.

A parlamentben egyhanguan, unalmasan örlik az időt. A törvényhozó testületben az ellenzék a nyári meleg daczára kitartó makacssággal folytatja az obstrukciót, a melynek eredményét előre senki sem tudhatja.

Az obstrukció lelkes hívei azt is remélik, hogy sikerül az obstrukcióval megbuktatni a Bánffy-kormányt. Ez azonban túl vérmes reménykedés. El sem képzelhető az, hogy a korona Bánffyt az obstrukció okozta kellemetlenségek miatt elejtse, mert ez veszedelmes precedenstül szolgálna a jövőre s az ellenzék felbátorítaná, hogy a kormányok ellen minduntalan obstruáljon.

Hibetöbb azonban annak teljesülése, hogy az obstrukció következtében a Bánffy-kormány súlyosan megsérül és az őszi tilésszak alatt, vagy esetleg a kiegyezési tárgyalások folyamán fog elvérzeni a most kapott sebekben. Mert a mint azt az ellenzék augurai jósolták, hogy az esetben, ha a czukor premium megszavazása augusztus elsejére be nem következik, a kormány meg fog bukni, már teljesen alaptalan föltevésnek bizonyult. A kormány gondoskodott ugyanis, hogy a szükséges pénzösszeg utólagos jóváhagyás reményében készen álljon s ezzel minden látszólagos nehézség el van kerülve az új törvényjavaslat életbe léptetésére.

Nem is a czukorpremium maga, hanem az elintézetlen többi függő kérdések fognak végzetessé válni a Bánffy kormányra. A korona nem fogja elejteni, amíg az obstrukció tart, az bizonyos. De vajjon fogja-e tartani tovább? Ez már olyan kérdés, a melyre a volt dobokai főispán furfangos esze sem tud választ adni.

A kormányt Bánffy csökönysége veszedelembé sodorta. Kormányelnöksége alatt egyik hibát, egyik baklövét a másik után követte el, furfangjával azonban sikerült magát mindannyiszor kivágnia. De sokkal kevesebb kormányférfiúi tehetség szorult belé, semhogy előbb-utóbb szák-utczába ne kellett volna kerülnie. A jelenlegi helyzet csak természetes következménye annak az erőszakos politikának, a melyet eddig folytatott.

És igen siránkságos hallani a kormánypart siránkozásait, hogy az ellenzék veszélyezteti a parlamentarizmust. Igazán különös, hogy milyen túlfinom alkotmányos érzeke van a mi kormánypartunknak! Ki hitte volna, hogy Bánffy hada, a mely a szó szoros érteimében erőszakkal rabolta össze mandátumait, az óriási számbeliségének tudatában most a sajtószabadság korlátozásával akart neki támadni a közszabadságnak, hogy ez a had most fontoskodó arccsal lelkiismeretfurdalást érez azért, hogy erőszakosságuk az ellenzék az utolsó fegyverhez, az obstrukcióhoz kény-

telenítette nyulni. Fáj nekik, hogy az obstrukcióval szemben tehetetlenek semmiféle erőszakos intézkedéssel nem bírják leszerelni az ellenzékét. Tündönek ugyan már régebb idő óta az erélyes rendszabályokon, de nem mernek az éjjeli tilézés indítványával előállni, mert az ellenzék eddig az obstrukció félelmetes fegyvereit még egy izben sem vette igénybe a obstruálása pusztán abból áll, hogy a benyújtott törvényjavaslatokat magas színvonalu parlamenti beszédekkel igyekszik lehetetlenné tenni.

Csakis a félelem tartja vissza a kormányt az erőszakosságtól, bár van a szabadelvű pártban egy tekintélyes töredék, mely sürgősen követeli a kormánytól, hogy ne tartsa a kisebbség obstrukcióját, hanem rendszabályozza meg, akár sajkoszárral, akár pedig az éjjeli tilések behozatalával, mely utóbbinak az volna a célja, hogy teljesen kifárasza az ellenzékét. Ennek a töredéknek nézete két pártra szaggatta a szabadelvű pártot és a kormány germánnyelvű szubvencionált organuma a „Pester Lloyd“ legutóbbi számában erős szemrehányást tesz a kormánynak, hogy az obstrukcióval szemben passzív magatartást követ. A félhivatalos harcizás hangulatából biztosan lehet következtetni, hogy a Tiszák ismét felvonultatták embereiket Bánffy ellen, a kinek ugyancsak kellemetlen nyaralása van az idén.

Az országalma eredete.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

A szellemes Bernát orvosnál voltunk mindnyájan ebédn, festők, vasuti-, távírdai- és postahivatalnokok, ügyvédek, iparosok és tudósok is.

A csemegére került a sor, süteményeket hordtak körül s a gyümölcsök csak úgy nevetek ki zöld levelek közül. Egyszerre elsikoltá magát valaki a hölgyek közül: zöld almába harapott. Mindenki tett valami megjegyzést e nem éppen esábitó nyalánkságra s a többek közt felhozták, hogy bizonynal Éva anyánk sem követi el az eredendő bünt, ha éretlen az alma a mindentudás táján. Egy híres keleti tudós aztán megjegyezte, hogy Keleten nagyobb becsben áll a zöld alma s egy arab rege csodás erőt tulajdonít neki.

— Kérem, ismertessen meg bennünket vele, — mondá a házgazda s tokajival töltötte tele a tudós poharát. A vendégek körülfogták a világlátott embert, ki miután poharát fenékgig ültette, elkezdé a regét:

A bagdadi kalifa hosszú uralkodás után napról-napra mindinkább kezdett öregedni, úgy, hogy végre nehéz lett a kormánypálcza reszkető kezének. Az idő terhe alatt roskadozva magához hívatta három fiát s így szólott hozzájuk:

— Egyikötök javára le akarok mondani a koronáról, de azt óhajtom, hogy a próféta valami jel által adja tudtomra, ki a legképesebb és legméltóbb közületek.

A három testvér muzulmán módra meghajtotta magát, miközben kezét halántékára tette és a fejedelmi aggastyán folytató:

— Hogy a legalkalmasabbat felismerjem, mindhármótokat egy próbanak vetlek alá. Egy óra mindenitek vándorolni megy és a ki nekem a legmeglepőbb, legpompásabb és leghasznosabb kincset hozza, joggal viselheti mint utódom a koronát.

A három fiu újra meghajtotta magát. Mindjárt másnap reggel utra keltek. Mindenik más irányban indult; előbb azonban abban állapotok meg, hogy bizonyos napon légyottot adnak egymásnak Ispahán városában.

Az első Boldog-Arábiába ment s az egész országot felkutatta a legsajátságosabb tárgy után. Egy karavánzállón bizonyos kalmárra tették figyelmessé, a ki csodás dolgok birtokában van.

— Kedves uram — mondá a kalmár a hozzáintézett kérdésre, — nekem van egy kincsem, melynek nincsen párja a világon s mely még a dsinnnek korából származik.

— Mutasd! — mondá a királyfi türelmetlenül.

A kalmár egy tárgyat nyújtott át neki. Szemüveg volt. De minő! Ilyet még egy látszerész sem árult. A királyfi orrára illesztette s a roppant távolság dászára, mely őt atyjának országától elválasztá, látta atyját, a kalifát a palota kertjében sétálni.

Elragadtatva a csodás szemüveg láttára miuden habozás nélkül kifizette a kívánt árt s hazafelé indult a drága, természet fölötti kincsesel, mely minden távolságot megszüntetett.

A második királyfi Indiába, a csodaországba ment s Kasmir városában állapotot meg, hol látta azt a csodadolgot, miként adják a thibeti kecskék nyírás által a finom gyanjut. Tudakozódott a kereskedésben valamely különösen ritka, páratlan drágaság után, mely méltó érdemes legyen rá, hogy királyok esengjenek utána. Erre egy dervist említettek előtte, ki a Djemmel partján lakik; ez olyan szövet birtokában van, mely az afghán uralom előtti korból származik; maguk a dsinnnek szöttek.

A királyfi legott elindult s a valóban paradicsomi völgy egyik zugában megtalálta a tiszteletreméltó aggastyán lakását.

— A szőnyeget megvenni jössz, — modá ez.

— Igen, — felelé a királyfi.

— Itt van!

— Ah, de milyen ócska, csunya és rongyos!

— Az igaz, de mindegy, szemernyit sem von le csodaerejéből. Csak rá kell állni a szövetre, hogy pillanat alatt ott teremjünk rajta, ahol lenni akarunk. Próbáld meg csak egyszer.

A királyfi mindkét lábbal a szőnyegre állott s azonnal a magasba érezte magát általa emeltetve.

— Érintsd csak egyszerűen a rojttját, — mondá a dervis, — s minden rázkódtatás nélkül leszállhatsz.

A királyfi engedelmessékedett s a szőnyeg oly csöndesen leszállt, hogy a légi utas a legcsekélyebb rázkódtatást sem érezte. Az aggastyán kezébe üritette aranyoktól duzzadó erszénnyet s magához vette az egyetlen kalizmánt, mely oly gyors szállítást biztosított számára.

Mai lapunk 6 oldal.

Különben tegnap fenn volt Bécsben, a hová hír szerint ad audendum bérrendelték. Mert ha nem is engedni bukni a király Bánffy az obstrukció közben, azért joggal neheztel rá, hogy a 16. §-sal követett makacssága miatt ilyen keleményességbe sodorta pártját. Bánffy kihallgatása egyúttal a helyzet végleges megoldását is jelenti s valószínű, hogy a legközelebbi napokban már ismerni fogjuk az eredményt, a melylyel bécsi utja végződött. Ez a czélbavett megoldás azonban olyan is lehet, hogy felkorbácsolja a szenvedélyeket, s ebben az esetben, a mai egyhanguságát a zajos tilések fogják felváltani. Hogy azonban az obstrukció mennyit árt Bánffynak s mennyit használ az országnak, azt csak a jövő fogja megmutatni.

— **Hihetetlen hírek keringnek a városban,** a melyek lapunk megszűnéséről, irányváltásáról, leszereléséről, meghátrálásáról és más hasonló dolgokról szólnak. Nem érdemes ez a kohlomány hosszabb helyreigazításra. Bocsnát, ha kissé kiméletlenek vagyunk a kifejezésben, de ezek a híresztelések *ostoba kohlományok*. Agy-lágyulásnak indult agyvelő találta ki s még az sem okos ember, a ki elhiszi és komolyan tovább adja. Ismerjük a közmondást, mely az éhes disznó álmaról szól, de legyenek nyugodtak ezek az alakok. A „Fejérmegyei Napló“ megszűnéséről so sincs, *irányváltásról, meghátrálásról éppen oly kevésé*. Csak türelem uraim, türelem, mert az, kinek rózsát, kinek pedig tövist fog teremni. Csak várják be a végét, mert keserűen fogják még tapasztalni, hogy nagyon korai volt az öröm!

A harmadik királyfi Perzsiának vette útját. Teheránban állapodott meg. A sah palotájának közelében szállásolta be magát és közhírré tette, hogy meg van bízva a legpompásabb dolgot az egész irámi birodalomban megvásárolni.

Erre ezer meg ezer fényűzési s művészeti tárgyat, különösen pedig ritkaságot vittek hozzá; de egyiket sem tartotta választására érdemesnek s méltónak arra, hogy öreg atyja kedvező döntését kiérdemelje. Már eredmény nélkül elakarta hagyni az országot, ekkor egy este a Sultanieh sikon egy nagyon öreg anyókéval találkozott. A nép általában boszorkánynak tartotta; mert értett a bűvészethez s Zoroaster tanát vallotta, mintha nem diadal-maskodott volna még a korán a bálványimádás főistt.

Egy veszőkosár volt nála tele zöld almával. — A nap az Isten, — mondá, — heve nem érlette meg ezeket a gyümölcsöket, mert ezeknek meg kellett tartaniok eredeti erejüket.

A királyfi bámulva nézett rá. — Mi az ára ezeknek az almáknak?

— Tízezer zechinó darabja!

— Tízezer zechinó egy éretlen alma?

— És mégis csak egyet engedek át neked, mert te idegen, szép ifjú ur vagy s olyan igaz szemeid vannak. Ez ország szatrapái nem vesznek tőlem, mert azt hiszik, hogy nincs eszem; nem tudják és ne is tudják meg soha, minő erő rejlik ez almákban.

— És miben áll kitünőségök?

— Páratlan erő lakozik bennök. Ha egy ilyen almát orra alá tartunk egy betegnek,

Közigazgatási bizottsági ülések.

A megyénél.

Folyó hó 13-án kedden tartotta a megyei közigazgatási bizottság báró *Fiáh Pál* főispán elnökelel átrendezés havi ülését. Jelen voltak: *Husár Ágost* alispán, *Szűcs* Arthur főjegyző, *Balassa Sándor* tb. főjegyző, *Plossok Ferencz* kir. pénzügyigazgató, dr. *Hattyufy Dezső* árvászéki elnök, *Quirin Gusztáv* kir. főmérnök, gr. *Festetich Bennó* kir. tanfelügyelő, dr. *Varga Zsigmond* t. főorvos, *Koller Pál* közigazdasági előadó, továbbá dr. *Szűcs Andor*, *Kenessey Gyula*, dr. *Pick Gyula*, *Szűcs Sándor*, *V. Végh István* bizottsági tagok.

Báró *Fiáh Pál* főispán elnök az ülést délelőtt 10 órákor nyitotta meg, miután a szépszámúban egybegyűlt bizottsági tagokat üdvözölte. Megyénkben lezajlott arató mozgalmakról emlékezett meg első sorban és örömmel tudatta, hogy az arató sztrájk Fejérmegye területén a legutóbbi alispáni jelentés szerint megszűnt. Kérdezte továbbá, hogy szükség van-e még az arató segéd munkás csapatok fenntartására megyénk részére? Az ő véleménye szerint nincs ok a miért fenntartsák a telepeket, midőn a mozgalom már megszűnt. Sürgőnyileg értesíti tehát a minisztert, hogy a mezőhegyesi segéd munkástelepek felszámolásáról intézkedjék.

A főispán ezután jelentette a bizottságnak, hogy *Koller Pál* alsó-szentiványi földbirtokos közig. biz. tagot a földmivelségi miniszter közigazdasági előadójává nevezte ki. Majd dr. *Burchard Bélaváry* Kesző főispáni titkár mutatta be.

A napirend előtt egy felszólalás történt, mely gróf *Festetich Bennó* kir. tanfelügyelő figyelmét hívta föl a nagyvenyimi és daruhegyi szőlőtelepek lakó majd félezer tanköteles gyermeke, a kik eddig még nem járnak iskolába. Kéri, hogy az iskolának legrévidebb idő alatti felállításáról gondoskodjék. Gr. *Festetich Bennó* kir. tanfelügyelő a felszólításra azt válaszolta, hogy eddig nem lehetett állami iskolát építeni a szőlőhegyeken, mivel egy szabályrendelet az ott lakást tiltja. A jövő tanévben azonban a miniszter határozott kijelentése folytán két új osztályt állítanak fel a nevezett szőlőtelepeken.

Husár Ágost alispán jelentette, hogy semmi akadály nem állja útját a kért iskolák felállításának, mert a miniszter ezen szabály-

rendeletet már 1892. óta beszüntette és a Daruhegyen és Bihárhelyen a lakást megengedte. Tehát az iskolák felállításáról haladéktól nélkül gondoskodni kell. A főispán is gyors orvoslást tartott szükségesnek a szőlőhegyek kérdésére. Az idej sztrájkjának is egyik tézise ezen szőlőtelep volt. A tanfelügyelő, tisztí ügyézt, főbíró, az előzállási uradalom igazgatóját kiküldeni vélte ez ügyben, hogy már a legközelebbi közgyűlésig tegyenek javaslatot ezen szőlőhegyek községi kormányzása tárgyában.

Ezután következett a közigazgatási előadók rendes havi jelentése. Közöttük figyelemre méltó dr. *Varga Zsigmond* megyei főorvos jelentése. Szerinte a közegészségügy kedvező, annál inkább elszomorító az állategészségügy. Különösen a sertésvész uralkodott a megyénkben s a múlt hóban 1800—1900 sertés betegedett meg s ezeknek 65%-a hullott el.

Husár Ágost alispán jelentette ezután, hogy az adonyi főszolgabíró a múlt hetekben 7 embert tartóztatott le, a kik az aratók lázításánál vezérszerepet játszottak. Helytelennek tartotta azonban az adonyi járásbírónak azon intézkedését, hogy a bűnösöket szabadlábra helyezte, mert azok újra felbujthatják a népet. *Juraszek* kir. alügyész az alispán ezen jelentésére azt jegyezte meg, hogy a közigazgatási bizottság nem foglalkozhatik a járásbírók eljárással, mert az ellen csak felebezési uton lehet panaszt emelni. *Szűcs Sándor* ellenben dhajtanónak vélte, hogy a bizottság foglalkozzék a bíróságok eljárásával, ha ítéletet nem is mond felette. Kivánatosnak tartotta, hogy a sajtó útján értesült közönség mondjon ítéletet az adonyi járásbíró eljárása felett.

Az ülés délután fél óra körül ért véget.

A városnál.

Báró *Fiáh Pál* főispán az ülést d. e. 10 órákor nyitotta meg. Jelen voltak: *Havranek József* polgármester, *Tóth* István főjegyző, *Plossok Ferencz* pénzügyigazg., *Fittler Béla* v. t. főügyész, dr. *Bierbauer Viktor* v. t. főorvos, gr. *Festetich Bennó* kir. tanfelügyelő, *Juraszek János* kir. alügyész, *Dieballa György* gazd. előadó, *Tóth* Arthur és Aladár, *Saára Gyula*, *Kovács* István, stb.

Dieballa György b. tagnak múlt havi ülésen tett felszólalására a gazdasági tanácsos most válaszol. Bejárta a jelzett helyeket, de a hernyók pusztítását nem találta sehol. Az írtás szabályosan történt, káros mulasztást nem ta-

kiról az orvosok már lemondtak, rögtön megfogtá gyógyulni.

A harmadik királyfi nem kérdezett többet. Fizetett, magához vett egy almát s haza felé indult, hogy pontosan megérkezzék a testvéreivel kitűzött találkozára. Birtokában volt örök időkre a csodák csodája.

Midőn a testvérek a kitűzött helyen és időben találkoztak, mindegyik előmutatta csodás kincsét.

Legelőbb vették a szemüvegét. — Nagy Isten! — kiáltá fel a bele néző, — atyánk halálán van! Gyorsan segítségére kell sietnünk! De hogy érjünk haza még kellő időben?

— Nekem megvan hozzá az eszközőm — mondá a csodaszőnyeg tulajdonosa.

A szövetre állottak és szélgyorsan haladók atyokhoz szállította őket a szőnyeg.

— Hogyan mentünk meg? — hangzott fel ottan.

— Nálam a mentőszőr! — mondá a zöld almás királyfi s a halálos beteg orra alá tartotta a savanyu gyümölcsöt. A fejedelem azonnal visszanyerte erejét, olyan fürge lett, mint egy ajtónálló s olyan étvágya volt, mint egy napszámosnak.

— A trón engem illet, — mondá a szemüveges királyfi; mert nélkülem bizonynyal mit sem tudatok volna a kalifa állapotáról.

— Nem, engemet! — viszonzá a szőnyeges királyfi; nélkülem nem jöttetek volna meg a kellő időre.

Erre a kalifa döntött: A csodás gyógyszer nélkül mindkettőtök szolgálatára haszatalan lett volna. A trón testvéretek s mátl kezdve örök időre egy országalma járuljon a jogarhoz!

Eddig tartott a keleti tudós elbeszélése, melyet általában pikánsnak találtak s lelkesültek az arab mesék csodáért. — Az a szemüveg nem éppen valami rendkívüli dolog, mely pillanattal meg szűnteti a távolságot, — jegyezte meg egy magasabb távirdatiszt; — a villamoság ma többre is képes.

— A szőnyeg történetje sem valami nagy csoda, mely kocsinál lónál gyorsabban szállít! folytatá aztán a vasuti igazgató; nekünk vannak express- és villámvonataink, melyek száz kilométert röpülnek óránkint!

— Ez mind igaz! — fejezte be a házigazda még egy pohár tokajit töltvén a kifáradt mesélőnek. Az ezeregy éj csodáit csaknem egytől egyig megvalósította a modern haladás. A legnagyobb csoda megvalósítása azonban még nem történt és nem is fog megtörténni.

— És mi lenne az? — kérdeék mindnyájan. Mosolyogva felel az orvos: — A zöld alma, mely minden betegséget meggyógyít.

A szellemidézés mániává lett Magyarországon. Minden társaságban idézik a szellemeket. Legmakacsabbaknak látszanak azonban Magyarország jó szellemei és nagy szellemei, mert ezeknek sehol semmi téren sem látjuk nyomát!

A berlini birodalmi tanács elvetette azt az indítványt, hogy ezentul csupán nagykorúak vehetnek részt politikai tüntetéseken. Az ilyen nagykoru tüntetéseknél csak oly országokban volna értelmük, a melyekben a „szabadság“ a második gyermekkorát éli.

pasztalt. El lehet mondani, hogy ez év a leg-szerencsésebb a hernyójárás tekintetében.

Kovács István: figyelmezteti a gazdasági tanácsost, hogy azon fák közül, a melyeket a millenium emlékére felfűtünk, sok elpusztult. Szükségesnek tartja tehát azoknak a kipótlását.

Ezután **Dancsinger Ignác**nak kérvénye következett, a ki bepereltetett a járásbírósnál, hogy az 500 frtot fizesse meg, a melyet már régebben atyja az izraelita orthodox hitközség javára adományozott. Hosszu vitatkozás után kijelentette a bizottság, hogy ezen ügybe a közzgyűlésnek beavatkozása nincs.

Nagyfontosságú ügy, Rohrmüller Rezső kérvénye foglalkoztatta most hosszu ideig a bizottságot. Már a mult közigazgatási biz. ülés alkalmával szőnyegre került ezen kérdés, és akkor azt határozta a bizottság, hogy az iratok adassanak ki az árvaszéknak jelentéstétel végett. Ez meg is történt. A jelentés, a mely a mai ülésen fel is olvastatott, természetesen nem találja hibásnak az árvaszéket, hanem a gyámot okozza és magát **Rohrmüllert**. A jelentés azután azaz végződik, hogy a panasz figyelembe nem vehető. **A főispán** kijelenti, hogy az árvaszék jelentését ő hozzá is átette s azt tanulmányozva nem látta helyét a fegyelmi vizsgálat elrendelésének.

Kovács István bizottsági tag eldobja, hogy felkérés folytán egy napig tanulmányozta a Rohrmüller-féle hagyaték iratit és a számadásokra nézve tapasztalt helytelenségeket. Ugyanis a gyámot az árvaszék felszólította az elszámolásra. Ő azt válaszolta, hogy az őt illető 1000 frt díjról nem tartozik számolni. Midőn a fenyegetés nem használt, az árvaszék felmentette a gyámság alól. Később azonban ismét vissza helyzetetett. Ekkor azután beadta a gyám 2 évi számadásait, de olyan állapotban, hogy azokat meg sem lehetett vizsgálni. Ugy hogy újabb számadást kellett beadnia, a melyet ugy-ahogy elfogadtak. Az előadó is elismeri, hogy a gyám nagyon *szabadelvéven* gazdálkodott, de az ő véleménye szerint Rohrmüllernek ha kártérítése van, a bíróság utjára utasítandó. A fegyelmi vizsgálatot nem tartja szükségesnek. Indítványát elfogadták.

Még egy fegyelmi természetű ügy következett; 18 frtos késedelmes betérjesszéről volt szó, mely **Szaller György**öt illeti. **Kovács István** b. tag felelelti, hogy a fegyelmi vétség jelenségeit árulja el az a körülmény is, hogy a szarvasmarha járatoknál szabálytalanságot követett el. Vizsgálat indítottik meg ezen tárgyban, a mely vizsgálat fogja majd eldönteni, indítványok-e fegyelmi vizsgálat Szaller ellen.

Kovács István kérdést intéz a főispánhoz, hogy a számonkérő szék ülés, melyet törvényesen minden fél évben kell tartani, miért maradt el? A főispán elismeri, hogy ez mulasztás, de a bizottság beláthatja azt, hogy ő nem tarthatott volna ülést akkor, midőn hivatalos működését megkezdte, akkor még nem volt minden tekintetben ismerős. A számonkérő szék ülését későbbre halasztja. Különben is, ő nincs köteve ahhoz, hogy az ülést mikor tartsa.

Bierbauer Viktor városi t. főorvos jelenti, hogy a közegészségügyi állapotok jóknak mondhatók, a mennyiben a statisztika szerint 39-el mulják felül a születések a haláleseteket. A közkutak megvizsgálásánál a következő kutakat találta egészségteleneknek: a szedres-kerti, tobak-utcai, Széchenyi-utcai alsó, a felsővárosi templom mögötti és a budai sorompónál levő kutakat. Sajnálattal jelenti, hogy az utakat és tereket hiányosan tisztogatják. Az állategészségügy kielégítő.

Gróf Festetics Béné kir. tanfelügyelő örömmel jelenti, hogy a miniszteriumtól kérdés intéztetett hozzá, hogy vannak-e szükségesek a Fejérmegyében felállítandó tanítóképezdékhez? Tehát lesz tanítóképezdék, ha van rá hajlandóság a város közönségében, ha van alkalmas hely és más egyéb elkerülhetetlenül szükségesek. A bizottság utasítása szerint a miniszter értesítessék, hogy a kívánt kellek mind megvannak. **Dr. Sadra Gyula** kérdést intézett a polgármesterhez, hogy az *adony-szabolcsi* vasút építése alkalmával ki-sajátított földeket mikor fizeti meg a társaság,

vagy egyáltalában ki fizeti meg? Kéri a bizottságot, hogy utasítsa a polgármestert, hasson oda, hogy ezen kényes ügy mihamarabb lebonyolítottassék. A polgármester megígéri, hogy az érdekeltek megkapják pénzeiket rövid idő alatt.

Az ülés délután fél egy óraker ért véget.

HIREK.

— **József főherceg és családja.** A határszéli havasok tövében fekvő, pompás városnak kedves vendége volt minap **József** főherceg, a ki a Kolozsvártól kapott friss doktori czimével egyenesen oda utazott. Levelezőnk írja Brassóból, hogy a főherceg július 7-én érkezett meg. A napot sétálással és a város nevezetességeinek megtekintésével töltötte, gyalog járt többnyire és megjelent a sétateren is. Másnap megtartotta a honvédségen való szemlét s megelégedésének adott kifejezést. Délben 20 terítéki ebéd volt, melyre a katonaságon kívül **Maurer főispán, Jekeli dr. alispán, Ponor**i törvényeszkői elnök, **Jakobi** polgármester és **Niemesch** főkapitány voltak hivatalosak. — **József** főherceg Brassóból kis unokájának keresztelőjére utazott Kis-Tapolcsányba, onnan pedig kíséretével Besztercebányára utazott, hogy az ottan állomásozó honvédség felett szemlét tartson. A főherceget az állomásnál díszes fogadtatásban részesítették. Ott időzése alatt **Rimely** Károly püspök vendége lesz. — Az idén szeptemberben lesz két éve, hogy **Lázló** főherceg meghalt. A szerencsétlen fiatal főherceg emlékét megörökítő, **József** főherceg **László gyermekmenedékhely** czimén egy nagyszabású szanatoriumot létesített a szegény beteg gyermekek számára Czirkvenicán. Hogy azonban az új intézet minél áldásosabb működést fejthessen ki, még sok pénzre volna szüksége. Azért most **Klotild** főhercegnő a törvényhatóságokhoz fordul segítségért. Sajátkezű aláírásával ellátott kérelme tegnap érkezett meg az összes vármegyékhez. Egy alapítvány 1000 frt; törlesztendő azonban 5 évi 200 frtos részletekben is.

— **Keresztelő József Ágost főherceg** családjában. Már jeleztük lapunkban azt az örvendetes eseményt, mely **József Ágost** főherceg családjában történt. Az újszülött főhercegnő keresztelőjét nagy ünnepélyességgel az elmúlt szombaton tartották meg a kis-tapolcsányi főhercegi kastélyban. A kastély kápolnájában folyt le nagy ünnepséggel az egyházi szertartás. **József Ágost** főherceg és **Augusta** főhercegnő újszülött leányát **Vassary** Kološ biboros hercegprimás részesítette a kereszttség szentségében. A családi ünnepélyen jelen voltak: **Gisella** főhercegnő, **Klementina** kőburgi hercegnő, **Klotild** főhercegnő, **József** főherceg, **József Ágost** főherceg, továbbá **Fülöp** kőburgi herceg, **Semrecsányi** őrnagy a nejevel s a főhercegi kíséret tagjai. A legifjabb főhercegnő a kereszttségben **Gisella**, **Augusta**, **Anna**, **Mária** neveket kapta. A kis **Gisella** főhercegnőről tegnap olvastuk a hivatalos lapban, hogy egészen jól érzi magát ugy ő, mint édesanyja, **Augusta** főhercegnő. A kezelőorvosok, **Braun** Gusztáv bécsi professzor és **Benkő** dr. kir. tanácsos éppen ezért nem is adnak ki több jelentést.

— **Kinevezés.** **Imre** Lajos pénzügyi fogalmazót, ki eddig a helybeli pénzügyigazgatásnál működött, a pénzügyminiszter a komáromi pénzügyigazgatóság segédtitkárára nevezte ki.

— **Megtérés.** A székesfejérvári kath. hívek nem mindennapi jelenetek voltak tanúi f. hó 14-én. Ekkor vette föl ugyanis a sz. keresztiséget, **Fleischer Pál**, **Fleischer** Gyula helybeli magánzó izraelita nőtlen fia, miután a kath. hit igazságában alapos oktatást nyert. A 21 éves ifjú egyedül szíve sugallatát követve, szorgalmasan készült ünnepélyes aktusra és megható volt, mikor határozott és bátor hangon adta meg a hozzáintézett kérdésekre a feleleteket. Az ünnepélyes aktust **Látics György** belvárosi káplán végezte, a keresztapai tisztet pedig **Komáromy** Károly kanonok töltötte be. A keresztelés után példás áhítattal járult a legmél-tóságosabb oltárszentséghez.

— **Egyházmegyei hírek.** A megyés püspök a már közölt változásokon kívül a következőket rendelte el az egyházmegyében: **Chay** Antal karkáplán, hitoktatónak neveztetett ki, karkáplán lett **Kéri** Ferencz iztiméri káplán; **Barón** István Csákvárról Ráczalmásra, **Varga** József Ráczalmásról Pázmándra, **Jellinek** Antal Ráczkeveről Csákvárra, **Kaiser** Károly Vörösvárról Promontorra. — **Lausch** István Promontorról Vörösvárra, **Gröss** Ferencz ujmisés, D.-Adonyba, **Mészáros** István ujmisés Vajtára, **Bohnenstingl** Ferencz ujmisés Ráczkevére, **Ásványi** Béla Vajtáról a felsővárosi plebániára helyeztetett kápláni minőségben.

— **Prímicizia.** **Flátsker** Ferencz moóri születésű minorita rendű áldozár folyó hó 11-én tartotta első miséjét Modróton. Az ünnepélyen nagy számmal volt jelen a mezővárosi intelligenciája; utánna vidám lakoma következett a szülői háznál.

— **Püspöki körlevél.** **Dr. Steiner** Fülöp megyés püspök kiadta az évi X. számú körlevélét, melyben megemlékezik szép szavakkal az örök városba tett zarándok-utjáról és elrendeli, hogy a szent Atya áldását a hívekkel is közöljék a lelkipásztorok. Közli továbbá a püspöki kar határozatát, hogy a lelkeseknek engedett diszpenzacionális jog más plebánia vagy megye hiveire is kiterjeszthető. Megemlékezik **Budaváry** János, kiérd. pomázi esperes-plebános haláláról és augusztus 20-iki határ-nappal a pomázi plebániára pályázatot hirdet; kitűzi az egyházmegyei tételeket, a **Lackenbacher**-féle pályázatot hirdeti, a ceséri pusztai és pötöllei tanítói állomásokra pályázatot hirdet és végül felsorolja az egyházmegyében történt változásokat. **Konop** János pilis-szántói plebános a felső budai kerület esperesévé, **Dornis** István káplán pomázi ideigl. adminisztrátorrá, **Eröss** Lajos kiérd. adminisztrátor kíségtől Sárkereszturra neveztettek ki.

— **A péthi fürdő.** A mi közeli fürdőhelyünk a gyönyörű fekvésű péthi fürdő az elmúlt vasárnap rendkívül mozgalmas volt. Veszprémből különösen sokan voltak, de jölesett ott látnunk több szép székesfejérvári hölgyet is, a kik bizonyosan nem bánták meg, hogy kirándultak erre a kellemes kis helyre. Örömmel említjük fel, hogy a fürdőtelepet zsufozásig megtöltő közönség 80 százaléka az intelligens osztályból került ki. A szép vasárnapi idő olyan nagy számban csalta ki a közönséget, hogy **Schuller** József bérlő gyorslábú ganimédjei alig győzték kiszolgálni a vendégeket. Megyénk veterán színészenek **Kömives** Imrének kitünő szimátja volt, mert ő is kirándult Péthre s délután a „zenekar melletti ténen” kitünő humorával mulattatta a közönséget, előadva néhány jóízű monológot. Időközben a szentmihályi kiegészített banda adott elő kitünő darabokat, a mely annyira fellekesítette a fiatalságot, hogy a hol csak egy talpalatnyi területet találtak minaműtt ropták a tánczot.

Caak a Székesfejevári és Veszprém-felől induló vonatok jelzése rebentette szét a közönséget, amely ugyanacsak sajnálta, hogy a kora esti órában már el kell hagynia a kedves helyet. A kik már ismerik az átváltoztatott fürdőhelyet azoknak nincs szükségük dicsegetésre. A kelle-mesen eltöltött idő emléke bizonyosan mielőbb vissza csalta őket. A kik azonban nem keresték ezidén még fel ezt a bájos helyet, azokra a legmelegebben ajánljuk, hogy ne mulasszák sa-ját érdekükben: minél előbb meglátogatni a péthi fürdőt. Kár, hogy a vonatok közlekedése, mi-után a déli vasút budapesti menetrendjéhez al-kalmazkodik, reánk székesfejeváriakra kevésbé kedvező, mint a veszprémiekre, a kik reggeltől késő estig élvezhetik az ózondus tünde levegőt, a mely minden orvoságnál többet ér s valósággal felvillanyozza a testet s a lelket egyaránt. Nem szabad azonban megfeledkeznünk, hogy a mostani bérlelő *Schuller József* a modern kór kívánalmainak színvonalára emelte a péthi fürdőt. Mindent átalakított a közönség kívá-nalmainak megfelelőleg s e mellett kitűnő kony-hát tart és pompás italokat. Nagyszerű moóri borát mindenki dicsérettel említi és frissen csapolt swechlái söre a legfinyásabb sörgour-mand igényét is kielégíti. A székesfejeváriak-nak igen kellemetlen az, hogy csak 10 órakerhetnek oda az első vonattal s kevéssel 5 óra után már vissza kell jönniök, mivel ez az utolsó vonat. Kivételes nap azonban a csütörtök és vasár-nap. Ezek a napokon egy-egy vegyesvonat jön este 8 óra után Péthről Székesfejevárra s így ezeken a napokon a Székesfejeváriak is meg-hosszabbíthatják kinn maradásukat. A ki nem szereti a túlságosan nagy társaságot, annak még leginkább ajánljuk, hogy csütörtökön rán-duljon ki Péthre, mivel vasárnap olyan sokan vannak, hogy a budapesti kiállításán sem lát-tunk nagyobb zsúfoltságot. Ha azonban valaki igazán akarja élvezni Péthet, az úgy menjen ki, hogy legalább egy éjszakát töltsön Péthben. Mi városi emberek nem is tudjuk elképzelni azt a tündéri varázst, a mely egy holdvilágos péthi éjszakában rejlik. Ezt csak átélvezni le-het, de nem leírni. Ilyenkor csendes az egész völgy s a mostan éppen telt hold nappali vi-lágossággal vonja be az egész környéket. A bakonyi hegyek felől csendes szellő hozza fe-lénk a mezők virágainak s a frissen kaszált szénának kábító illatát. Egy esti sétá Péthben örökké emlékezetessé teheti reánk e helyet, a melynek csodás varázsa kiengeszteli, megvigasz-talja s a magasba emeli a lelket. A természeti szépségekkel ilyen pazarul megoldott hely meg-tanít bennünket szeretni az életet s az embereket.

— A reverendás kisasszony. *Simti* Mariska, mert ő az az ismert exotikus hölgy, ki ezeltől néhány évvel megmagyarázhatatlan magaviselettel miatt sűrűen foglalkoztatta az újságokat, ismét feltűnt a láthatáron. Mióta városunkból távozott és felcsapott újságírónak, lasanként elhalgatott róla a fáma. Jelenleg a vas megyeieket boldogítja becses látogatásával. Czilinderrel, reverendában, zsiros collárával a nyakán — végigjárja a vas megyei arisztokrata családokat a „Nemzetközi haladás”, továbbá „Styria” című műveire, a melyeknek czim-lapján a munkatársak között előkelő papi em-berek nevei is szerepelnek — előfizetőket gyűjt. Ezenkívül a magasabb erkölcsstanból jámbor hallgatóinak ingyenes előadásokat tart, a melyekben „felekezeti nélküli vagyok — nem vagyok még fölszentelve” s hasonló mondásokkal illusztrálja a beszámíthatatlanságát. Többek között egy jó lelkű grófi családnál is megfor-dult, a mely egy órai keresztény türelmeskedés után kereste az alkalmat, hogyan szabadulhatna szépségesen a rejtelmes misztól. Meg is talál-ták a szabadulás módját. Midőn a czilinderes

hölgy azt állítja, hogy X. szomszédos grófi családhoz azért nem megy szivesen, mert az néppárti — nyomban fölkel az egyik szellemes grófi kisasszony, s meghajította magát, azt mondá: „Mi is néppártiak vagyunk!” a mire a titokzatos vendég befejezve magarópti elő-adását — ellillant. Itt volna az ideje, hogy a hatóságok lehetetlenné tegyék a kisasszony-nak a papi állást kompromitáló hőbortját.

— **Táncmulatság.** A székesfejevári kath. legényegylet f. hó 11-én a Lerf-kertben sikerült táncmulatságot rendezett fenállásának 34-ik évfordulója alkalmából. A kerti helyiség bejárata és táncz helye lampionokkal csinosan fel volt díszítve és a bejáratnál „Isten hozott” felírással díszes stranszarent volt alkalmazva. Daczára a holt szeszonnak és a helybeli ipa-rosság nemtörődőmségének, melylyel általában az egyleti élet iránt viselkedik, tekintélyes számu közönség gyűlt össze, mely jól mulatott a kotilion táncz különféle figurán. Ez alka-lommal felülfizettek: *Chay Antal, Látics György* 60—60 kr, id. *Streit Ferenoz, Orbán István, Szücs Andrásné, Zombai Jánosné, Hambalgó Jánosné, N. N., Poór N., N. N., Móna Jánosné, Fisl Mihályné* 40—40 kr, *Schauman József*, 60 kr, *Kovács József* 50 kr, *Konecsny József*, *Keitl Tamás* 30—30 kr, *Fisi Mihály, Kutasi András* 20—20 kr, *Csutek József* 15 kr, *Sándor József*, N. N., N. N., N. N., 10—10 kr. *Juhász Ersei* k. a. a. rendező válszallagokat készítette, *Soreta József* táncmester a négyeseket dirigálta, mié: is nekik úgy, mint a nemes szívű felül-fizetőknak az egylet mely köszönetet mond.

— **Az arató sztrájk.** Ma az alábbi tudó-sítást kaptuk *Perkátáról*, mely érthetővé teszi, hogy az ottani uradalom, milyen körülmények között volt kénytelen elfogadni az aratók súlyos feltételeit. Az aratók hétfőn reggel megtagad-ták a munkát, új szerződést követelve; az uradalmi tiszt megjelent Duna-Adonyban a fő-szolgabírói hivatalban a sztrájkot bejelenteni és segítséget kérni, azonban a főszolgabíróval nem értekezhetett, mert az a főispáni rende-letre már 5 nap óta Baracson egyezkedtette a sztrájkoló aratókat munkaadóikkal. Az uradalmi tiszt erre a szolgabírótól kereste, de azon vá-laszt kapta, hogy azzal nem beszélhet, miután hetek óta halálos beteg; — és az egész főszo-lgabírói hivatal az irnok képviselte, — kinek persze csak jelentést tenni a hatásköre. — Az uradalmi tiszt haza térve, megígerte az ará-tóknak, hogy az „Előszállási pontokat” elfo-gadja, ha munkába állanak; az aratók bele-egyeztek, hogy a nevezett potok beszerzesse-nek, és az új szerződésbe foglaltassanak. Fél óra múlva újra megjelenván, azt mondták: „semmi közünk ahhoz, a mit Előszálláson csináltak, ők saját akaratak szerint akarnak szer-ződést kötni” és nem is áltak munkába.

Kedden reggel az uradalmi tiszt írásban jelen-tést tett a főszolgabírói hivatalnak és kocsit küldött, kérve legalább 2 csendőrt a rend fen-tartására; a kocsi a szolgabírói irnok azon üzenetével jött vissza, hogy a főszolgabíró urat a főispáni parancs még *mundéj Baracsonhoz köti*, de majd sürgönyöz neki, csendőrt pedig nem küldhet, mert nincs, azok is Baracson vannak. A keddi nap alkudozással telt el, a gabona pedig a forróságtól óráról-órára közelodott a tul-éréshez; — az uradalmi tiszt tehát látva, hogy segítséget, támogatást a hatóságtól nem kaphat, estére megkötötte a kizsartó 9-ik rész mellett az ugynevezett „Perkátai pontokat”, nehogy a gabonában még több kár legyen, mert arra várni, — míg a hosszas eljárás szerint — az állami-aratók megérkeznek, nem lehetett. Szerdán végre megérkezett *Poór Gusztáv* főszolgabíró, sajnálva az uradalom ilyen fokú megszarolását és nem a legjobb kedvvel fogadta a kényszer helyzet folytán kötött 9-es egyezséget. Jött csendőr is elég, — de hát ez már mind eső után köpönyeg volt. — A további zsarolást ugyan megmentette az uradalmat, mert a hajlam erre is megvolt a munkásokban. A csendőr őrmester erőyes fellépése jó hatással volt a zavargási hajlam megfékezésére. Ez az igazi tényállás. Most megy az aratók, ámbár a két napi munka-szünetelés és bérszarolás által az uradalom duplán károsodik; hogy meddig tart a béke, — daczára a túlzott követelések megadásának —

tudni nem lehet; ha új, sötétben lappangó nép-bolondítók és bujtatók érintkezhetnek a munkásokkal, újabb zavaroknak vagyunk kitéve. Ezekből is látható, mily indokolt és szükséges volna *Perkátán* egy csendőr-őrs felállítása, a mi régi óhajunknak felelne meg.

— **Az iszákosság áldozata.** Ma reggel két ember, állítólag seregélyesi munkások va-lamely áruczikket hoztak városunkba, a melyet hamarosan el is adtak. A kapott 50 frt nyere-ségen megosztottak és elmentek a korcsmába. Délelőtt fél 11 óra volt, midőn egy gyanus helyre akartak ellátogatni és az egyik az ajtó előtt összeesett s meghalt. Halálának okát, a mely valószínűleg szívizéhlődés, a megejtendő boncolás fogja kideríteni. Személyazonosságát még ez ideig nem lehetett kideríteni. Zsebeiben nem találtak mást, mint sok reszkotót és pénzt. Mellette egy zsák tektűt, benne ruhada-rabok voltak és 2 teli üveg pálinka.

— **Elrejtett tárgyak.** *Bokor Mihály* mezőúr f. hó 13-án a budai ut mentén *Knül-hoffer József* földjén a kukoriczában egy réz-üstöt, taligát, bádóg fazeákat, öntöző kannát s lánczot talált elrejtve. Kiderült, hogy ezen tárgyakat f. hó 11-én virradóra *Asztalos Gyula* budai-uti lakostól lopták el ismeretlen tettesek. A tolvajoknak, a kik valószínűleg bokor cigá-nyok, a rendőrség nyomukban van.

— **Az aratás moórott, miként levelezőnk írja,** megszakítás nélkül folyik és még a héten befejeződik. Az eredmény mind mennyiség, mind pedig minőség tekintetében jónak modható. A kapás növények: krumpli, kukoriceza és répa igen szépen állanak. Bor is lesz ha a jég el nem veri.

VEGYESEK.

□ **A csillagászat mint élet-elixir.** Már irtuk, hogy ur ember mily csodálatos hatást tulajdo-nit az epernel, most meg azt mondhatjuk azoknak az embereknek, a kik a korai haláltól rémegnek, hogy a csillagászatannal foglalkozzanak. Ennek a különben oly szép és lélekemelő tudományának, mint Denning, a híres üstökös-felfedezője írja, az a hatása van, hogy apostoli rendkívül magas kort érnek el. Fontenelle, a ki a lakott világok többségének elmé-letét állította fel 100 éves korában halt meg. Huschel Karolina, ki nő létele nem átalotta, hogy üstökös-ökre vadászék, jutalmul az égtől azt nyerte, hogy 98 éves kort ért el. Így továbbá az id. Cassini 97, Lir Edvard Sabine 94, De Mairan 93, Lady Som-meroille 92, Santini és Sharpe 91 évesek lettek. Kilenczven éves csillagászok voltak Denning szerint Airy, Humboldt, Robinson és Lang, 80—90 év kö-zött Denning listája 32 csillagászt sorol fel. Külön-ben megfélekedett az öreg Galleról, ki első halandó, a ki a „Neptum” bolygót 1846-ban megállapította volt s a ki csak a minap vonult nyugdíjba. Ezekből az következik, hogy a ki pl. parabola meg hyperbola pályák számításával foglalkozik, igen magas kort érhet el. Annyi azonban mindenesetre bizonyos, hogy a ki ezt egy évszázadon át cselekszi igen öreg ember lesz.

□ **Mikor a földön már többé nem lesz hely.** Ravenstein angol statisztikus kiszámította nem-rég, hogy 2072-ben már nem fogunk többé elférni a földön. Tehát már 175 év múlva várhatjuk a világ végét, ha csak nem, a mi igen valószínű, a meg-élhetési viszonyok addig nem változnak. Ugyanakkor, mint a geologusok kiszámították, Anglia közsene is el fog fogyni s így mindenesetre kritikus század lesz a XXI-ik század. Ravenstein számításának az alapja, hogy termékeny vidékeken négy-szögkilométerenként 206, pusztákon 10 és sivatagokon csak egy-egy ember fér el s ha évenként, mint az eddig volt, az ember-ség, mely most 1.484.000.000 főre rug, 8 százalék-kal szaporodik, 2072-ben tényleg már nem lesz többé hely a földön.

□ **Leleményes előadó.** Egy ur azzal mulat-tatott egy társaságot, hogy kódfátylek-készülék se-gélyével képeket vetített vászonra. Hirtelen azonban a gép elakadt és a vászon teljes sötétségben maradt. A leleményes előadó azzal segített a bajban, hogy magyarázatképen odaveti a társaságnak: „Négerharcz egy alagutban.”

A párisi koldusok. Rochefort «Páris»-ról. Közlekedés iránt érdekes dolgokat mond el a párisi koldusokról. Nagyon jellemző a következő történet. »Egy álkoldussal volt dolgom, a ki más-más neveket alált és más-más áruházban lakásomon többször megfordult. Végre megtagadtam tőle az alamizsnát, mire nyugni és sóhajtozni kezdett, én pedig csellózással éltem. Nem, igazán nem adhatok semmit szótlan, magam is nagy pénzzavarban vagyok. A kormánytól engedélyt kaptam üzletekre, ezekbe fektettem mindén pénzem. Egy vagyont fogok ezen nyerni, de e pillanatban sajnálom, nem tehetek önért semmit, sőt égető szükségem volna 30.000 frankra, hogy üzletemet megnyithassam. A koldus élénken szavamba vágott: »Ha parancsolja megszerzem önnek ezt az összeget.« Hogy mennyire üzletszerű dolog már Párisban a koldulás, abból is kitűnik, hogy lapjuk is van. Kézirat gyanánt nyomtatják és mindennap reggel egyetlen oldalon jelenik meg, magában foglalva a nap minden olyan eseményét, a hol valamit keresnie lehet: az esküvőket, a kereszteléseket, a temetkezéseket stb. A gazdag emberek előléte családi ünnepei ritkítva vagy vastag betűkkel jelennek meg. A »Koldusok Lapja« egy másik rovata gazdag és adakozó emberek jegyzékét közli, pontosan feltüntetve azt az órát, a mikor az illető meglátogatni előnyösebb. Valóban mulatságos rovat az, mely az alamizsnaadók szokásairól szól, kitanítva a koldus előfizetőket, hogyan viselkedjenek. Mert a kegyes lelkeknek megvannak a maguk gyöngöségei és mind-egyikkel másképp kell bánni, hogy az adakozási kedv fölgerjedjen. Van olyan, a ki csak akkor ad, ha tekintetes urnak szólítják, de nagyságos és doktor címet még többen szeretik. Kezet csókolni és tisztelgetően köszönni ritkán árt, de olyan polgári erszény is van, mely csak akkor nyílik meg, ha a gazdáját méltóságosnak czimezik.

Uj fém. Egy birminghami gyárosnak sikerült új, ezüst színű, igen szép, könnyű és erős fémeket előállítani. E fémről hideg uton csövek készíthetők, melyek kerékpár-rámáknak különösen alkalmasak. Az új fém alumíniumból álló keverék és majdnem oly könnyű, mint maga az alumínium. Alkalmas papíros vékonyságu pléhek, továbbá drót, csavarok stb. előállítására is és miután sem a levegőnek, sem a víznek, sem pedig kénsavnak vagy más savaknak hatása nincs rá, a fém ételek és italok hosszabb tartására is jónak bizonyult. Külszíne az esüstmél felhőbb és szépen csiszolható: a szakkörök ez új fémkeveréknek nagy jövőt jósolnak.

Közgazdaság.

Bérbeadott Magyarország.

Már volt alkalmunk több oldalról megvitatni a némely kötvények adómentességéről szóló törvényjavaslat árnyékoldalait. Kimutattuk, hogy az adómentesség, mint fináncpolitikai momentum káros a gazdára nézve, mert egy biztos adótárgyat el von az adóztatás alól s ezzel azokra hárítja ezt az adóigényt is, akik adótárgyukat nem tagadhatják le, tehát első sorban a gazdára. Rámutattunk arra is, hogy a telepítési kölcsön a telepesek bérbe adja — a javaslat szerint — a bankoknak, melyek a kölcsönt nyújtják s így a javaslat a gazda kezére-lábara egygyel több békót tesz, melynek kulcsa a kapitálista bankok birtokába van. Érdekes azonban a kérdést tovább is fejtegetni s megtekinteni például, hogy Magyarország egyetemleges bérbeadása hogyan nyilatkozik a viczinális vasutaknál, melyekre nézve s. intén vannak intézkedései a javaslatnak.

Viczinális vasutaink rosszak; nevezetesen azért rosszak mert létesítésükkel a publikum kiaknázása van összekötve. A viczinálisoknál a privilégium-rendszer divik. Valaki, a kinek a viczinálishoz csak annyi köze van, hogy pénzt akar rajta keresni, megkapja a kocessziót. Ő azután az építési engedélyből üzletet csinál s jó pénzen eladja a kocessziót az építőknél. A vállalat prioritásokat emittál, annyit a mennyit megalkudott.

Már most, ha igazán a közönség érdekében akarnánk reformálni ezt a régen rászoruló ügyet, akkor arra kellene törekedni, hogy első sorban a közvetítő viczinálista szerepe maradjon el, másodsor pedig arra, hogy a mai vasutak, építés alatt álló viczinálisok, s mind azok,

melyek a törvény kedvezményére számot tartanak, összeálljanak, az összes viczinálisok szövetkezetté alakuljanak, hogy könnyen megszerezhessek a törvényjavaslat követelte biztosítottakat s egységes czimleteket bocsássonak ki az összes szövetkezett viczinálisokra. Ennek különös biztosítására szolgálja a vasut, melyre az illető títret emittálták, továbbá a szövetkezeti szolidaritás, például 10% erejéig. A szövetkezet természetesen csak olyan vasutat venne be, melyet jónak tart s így egy prima fajta viczinális vasut, egy egységes magyar viczinális czimlet állana elő.

A helyett azonban, hogy a viczinálisokat saját erejükre bíznák s egy több ezer kilométerre szóló számottevő títret kibocsátóvá tennék, egyszerűen szétzörjék őket s a vidéket kiszolgáltatják éhes embereknek, nyereszkeskedő viczinálistáknak és odadobják jóllakni nem tudó, mohó étvágyu bankoknak. Vajjon miért tolják közbe ismét a nyereszkeskedő bankot, mikor anélkül a bank nyeresége a törzsrészvényes közönségre, az igazán érdekeltekre hárult volna. Így a vidék fizet, a viczinálisták hisznek s a viczinálisokat bére adják a bankoknak.

A vidéki takarékpénztárakat is hamis nyomra vezeti a javaslat. A vidéki takarékpénztárak mind nagy osztalékra dolgoznak, míg fundálva vajmi rosszul vannak. Részvénytökejük igen csekély üzleti körükhöz képest. Óriási számban élőköndnek kevés pénzzel rendelkező takarékpénztáraink kis területeken s természetesen igekeznék ezt tőlük telhetőleg kiszármányolni. Ezek az intézetek nem versenyeznek, ha em paktálnak egymással s mindenféle maguk között elfogadott illemlényekkel sikeresen kijátszák az uszatorvényt s 15, sőt még magasabb kamatál mellett forgatják kis tőkéjüket. Minden takarékpénztárnak monopoliuma van a maga működése körében, éppen úgy, mint a regáléval volt hajdan az uraságnak s van ma az államnak.

S a helyett, hogy a kormány szanálni igekeznék a helyzetet, hagyja őket grasszálni, sőt módot nyújt nekik, hogy jelzőlogos kölcsöneiket egységes títret segítségével konvertálják és kölcsönpenzüket visszaszerezzeék s így kis tőkéikkel még nagyobb üzleti kört lássanak el.

Ez a kérdés egyik oldala. Másik oldala pedig az, hogy ezen is természetesen a budapesti nagy bank fog nyereszkeskedni. Mert a helyett, hogy a kis intézetek szövetkezve egységes títret bocsátásának ki, egy nagy bankra fogják az emissziót bízni, mely természetesen a törvény biztosította nyereséget is maga fogja élvezni. Ekképen a közönség bére be adva a kis takarékpénztáraknak, a takarékpénztárak a nagy banknak s miután a kistakarékpénztár nem hagyja magát megkopasztani, a közönségről két bört huznak le, a nagy bank pedig az összes magyarországi üzleteket kezében fogja tartani s valamennyi: meg adóztatja részvényesei javára.

* A cukorkérdés. Sokan nem tudják, hogy nem akarják belátni, mi okból ellenzik az agráriusok a fölemelt cukorprémiumok hatályának meghosszabbítását, holott kétségtelen, hogy répatermelés ezeknek nyújt jóvedelmesebb foglalkozást és legalább helyenként pótolja azt a veszteséget, mely a gabona árának végtetes eséséről reánk hárul. Ezért akarjuk föltárni azokat az okokat, melyek bennünket vezetnek. A cukoripar, úgy mint ma nálunk van, mesterségesen fejlesztett és föntartott iparág. Egyes gyárak alapításához az állam több százezer forint segítségével járult; engedélyezett nekik olcsó szállítást a vasutakon, fölemelte az exportáló cukorra adott jutalmat és még sem tudta megakadályozni a répaárak hanyatlását. A gyárosok mégis panaszkodtak a fölött, hogy a helyzet rossz s e czimen akarnak kinyerni vagy megtartani mindenféle kedvezményt. Ezzel okolják meg, hogy föntartják a rayonozást, ez alapon kötnék mindenféle karteleteket a termelés megszorítására s az árak emelésére. Lehet-e az olyan ipar, melyet ennyiféle oldalról támogatnak s az mégis csak hogy éppen van, életképesnek mondani? Nem kell-e attól félni, hogy a saját lábán állani nem bírva, előbb-utóbb összeroskad s a munka nélkül maradt

munkás-csapatok nem fogják-e szaporítani azok az elégtelen elemeket, melyekből tulajdonképen már úgy is elég van. Ha a kormány segíteni akar a gazdákon, miért nem adja nekik direkt e kedvezéseket, nem pedig csak per mops úgy, hogy abból nekik jut is, meg nem is? A gyárosok olyan hatalmat vindikálnak maguknak, a mely őket sehoggy sem illeti meg. saját belátásuk szerint akarják megszabni azt az árat, mit a répáért adnak és azt a mit a cukorért kapnak. Azt állítják, hogy másként existálniok lehetetlen. Ha azonban ez így van, szeretnők látni azt a ki bebizonyítja, hogy a cukoripar mégis életerős és egészséges lábán áll. Ha pedig nem, akkor ugyan kár hiába kidobni a milliókat, mert azok kárba vesznek és cukorgyáraink is oda jutnak, a hova üvegiparunk úgy látszik, sajnos már eljutott. Annak sem volt más baja, minthogy hiányoztak vagy nem voltak meg kellő fokban a virágzás föltételei, a min nem segítettek sem megfizetett reklámok, sem parade miniszterekkel rendezett bankettek. A magyar állam milliód talán még sem arra való, hogy velük a Danaidák hordáját töltögessék.

Apró hirdetések.

E rovatban közzölt egy-egy hirdetések, ha lakásim nincs kivéve 4 soros terjedelemben egyszeri közzésre 30 kr. Minden további sor 4 kr. — Ha az apró hirdetés 6-szor vagy ennél többször adatik fel, megjelenésenként 20 kr-ért véteik föl.

Értesítéseket díjtalanul ad a kiadóhivatal bárkinek, vidéki levelekre, ha 5 kros válasz-bélyeg mellékelteik válaszol.

LAKATOS MŰHELYBE

egy tanuló felvétetik. Czím megtudható a kiadóhivatalban.

JÓ MELLÉKKERESÉRE

tehet szert fiatal ember, a ki gyorsirászatú jegyzetek rendes írással való lemasolására vállalkozik. Ajánlatokat elfogad a szerkesztőség.

KERESTETIK

bérbevétele egy rövid kis zongora vagy pianinó a július és augusztus hónapokra. Bérbevevő személye iránt felvilágosítást a szerkesztőség ad.

ELADÓ HÁZ.

Egy három lakásból álló ház eladó. Van benne egy utcai lakás három szoba, üveges folyosó, konyha, kamra, pince, padlás s ezenkívül két udvari lakás, mely 1-1 szobából, konyhából, kamrából áll. Van udvara és termőképek szőlővel beültetett kertje. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban.

Házeladás.

Székesfejervárott, Kossuth-utca (Pósta-épülettel szemben) 7. és 8. számú egy egymeletes, részben kétemeletes ház

**jutányos árért,
kedvező feltételek
mellett
szabad kézből eladó.**

Tudakozódni lehet ugyanott a háztulajdonosnál.

779/97.

Arverési hirdetés.

A somlyó-vásárhelyi vallás alapítványi uradalom ezennel közhírré teszi, miszerint a tulajdonához tartozó Kenese-Vörösberényi parti 6173. 1570/1600. holdas Balaton vízterületén gyakorolható halászati jog a kenesei halászlakkal, jégveremmel és a Balaton-parton levő két halász gunyhóval együtt 1897. november 1-től 1899. év december hó végéig terjedő időre az alólírt felügyelőség hivatalos helyiségében 1897. augusztus hó 19-én délelőtt 10 órakor megtartandó zárt ajánlatu árverésen haszonbérbe adni fog.

Miről versenyezni kívánók azzal értesíttetnek, hogy magyar nyelven írt zárt, 50 kros bélyeggel és 202 írt 50 kr bánatpénzzel ellátandó ajánlataikat, melyekben a beígérendő évi bérösszeg számmal és betűvel, tisztán és olvashatóan kiírandó, s kijelentendő, hogy ajánlattévő a bérleti feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, — a mondott nap délelőtt 10 órájáig benyújthatják, mivel későbbben érkező, távirati vagy utó-ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A versenyzők közötti szabad választási jog a nagyméltóságú magy. kir. vallás- és közokt. ministeriumnak tartatik tenni.

A bérleti feltételek az alólírt felügyelőségnél a hivatalos órák alatt, — az ünnepnapok délutánját kivéve — betekintheők.

Somlyó-Vásárhely, 1897. július hó 9-én.

A m. kir. közalap. gazd. Felügyelőség.

Hirdetések

felvétetnek kiadóhivatalunkban jutányos áron.

Csak esekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legujabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó cikkek, valamint

ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegekben. —

LŐWY ADOLF + + + + +

+ + + + + SZ.-FEHÉRVÁR.

(Felmayer mellett.)

!!ÉREMMEL KITÜNTETVE!!

Simon Lajos

asztalos és kárpitos butorraktára

SZÉKESFEJÉRVÁR, KOSSUTH-UTCZA 6. SZÁM. (Postaház átellenében.)

Ajánlja saját készítményü asztalos és kárpitos butormunkákkal dúsan berendezett tüzletét, hol mindennemü asztalos és kárpitos munkák gyorsan és pontosan elkészíttetnek.

Jutányos árok.

Elvállal lakosztályok teljes berendezését.

Bevásárlások részletfizetésre is eszközölhetők.

A balatontavi gőzhajózási részvény-társaság MENETRENDJE.

Érvényes 1897. évi július 1-től augusztus 31-ig.

Az állomások nevei mellett balról álló időadatok lefelé, a jobbról állók pedig alulról felfelé olvasandók. — Az éjjeli idő este 6⁰⁰ órától reggeli 5⁵⁹ perczig, a perczeket jelző számjegyek aláhúzásával van kitüntet e.

Siófok—Balatonfüred—Almádi—Kenese és vissza									
naponkint		Állomások		Középeurópai idő		naponkint			
615	650	430	220	ind Budapest k. p. u. érk	1040	450	1000	1145	
640	730	450	235	" Budapest d. v. "	1014	432	940	1125	
548	747	506	532	" Kanizsa d. v. érk	754	1231	799	840	1210
810	1650	815	615	ind Siófok gőzhajó érk	715	1010	640		
910	1205	925	715	" B.-Füred " "	615	915	540		
	x1245	x800	x510	" Alsó Eörs " "	x510		x445		
	105	*1025	*445	" Almádi " "	*445		415		
		csak kedd és szerda *1100		érk Kenese " ind	*410		*345		

Boglár—Révfülöp—Badaacsony és vissza									
naponkint		Állomások		Középeurópai idő		naponkint			
615	650	230	ind Budapest k. p. u. érk	1040	450	855	1000		
640	730	235	" Budapest d. v. "	1014	432	812	940		
548	747	506	622	" Kanizsa d. v. érk	711	1120	1030	1129	351
735	1150	415	725	ind Boglár gőzhajó érk	630	1010	315	555	
805	érl. 1220 ind. 1250	415	755	" Révfülöp gőzhajó "	600			525	
		csak szomb. és vasárnap 805		érk Badaacsony gőrh. ind	500	910	215		

Kenese—Almádi—Siófok—Balatonfüred—Balatonföldvár—Boglár—Révfülöp—Badaacsony—Keszthely és vissza											
minden szerdán		Állomások		Középeurópai idő		minden szerdán		minden pénteken		minden szombat	
410	445	345	ind Kenese gőzh. érk	1100	135						
530	1200	415	" Almádi " "	950	1240						
600	635	105	" Siófok " "	850	1140						
x735	x205	x630	" D.-Füred " "	925	1205						
910	340	810	" B.-Földvár " "	x740	x1040						
940	410	840	" Boglár " "	610	910						
1040	515	940	" Révfülöp " "	540	840						
1230	700	1130	" Badaacsony " "	445	745						
			érk Keszthely " ind	300	600						

Jelmagyarázat :

x Feltételes ladik állomás kedvező időben.
* Csak július hó 1-től

Áru- és teherszállítás minden irányban az egész tavon.

Kirándulók és nagyobb társaságok számára előleges bejelentés után külön hajók állnak rendelkezésre. Menetrenddel és egyéb felvilágosítással szívesen szolgál a budapesti igazgatóság (V. kerület Arany János-utca 7. szám) vagy a hajóskapitányok. Nyomatott Számmer Imréné, Székesfejérvárott.